

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра Практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Навчально – наукового інституту

«Українська інженерно – педагогічна академія»

Денис КОВАЛЕНКО

«25» березня 2025 року

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
(ПСИХОТЕРАПІЯ)**

спеціальність С4 Психологія

кваліфікація Магістр психології з психотерапії

Навчально науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»

2025 рік

Наскрізню програму погоджено науково-методичною комісією
Навчально наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія»

(назва факультету, для студентів яким викладається навчальна дисципліна)

Протокол від « 24 » березня 2025 року № 6

Розробники:

Фальова О.Є., д. психол. н., професор, професор кафедри практичної психології

Шайхлісламов З.Р., к. психол. н., с. н. с., доцент кафедри практичної психології

Злотніков А.Л., к. психол. н., с. н. с., доцент кафедри практичної психології

Програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від « 16 » січня 2025 року № 6

В.о. завідувачки кафедри практичної психології

 (підпис)

Наталія КУЧЕРЕНКО
 (ім'я, прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією

Навчально наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія»

Протокол від « 19 » березня 2025 року № 4

Голова науково-методичної комісії

Навчально наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія»

 (підпис)

Сергій ПЕТРОВ
 (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Наскрізна програма практики складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки «Психотерапія»

другий (магістерський)

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності С4 Психологія

кваліфікація Магістр психології з психотерапії

Практика є обов'язковим компонентом підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис практик

1.1. Метою практик є ознайомлення та поглиблення знань та вмінь за фахом (удосконалення теоретичних знань та вмінь використовувати на практиці психологічні методи та психологічну модель психотерапії), придбання досвіду практичної діяльності та організації діяльності фахівця із застосуванням отриманих знань в конкретному випадку практичній діяльності. Підготовка майбутніх фахівців, які володіють навичками психологічної діагностики та психотерапевтичного консультування осіб, які стикаються з різного роду життєвими проблемами та труднощами в практичному середовищі. *Придбання вмінь та навичок роботи психолога в форс-мажорних обставинах (обставини непереборної сили).*

1.2. Види практик

Курс	Назва практики	Кафедра, що забезпечує організацію	Тривалість практики	Семестр
1	Магістерська	Практична психологія	2	2
2	Переддипломна	Практична психологія	5	3

1.3. Основні завдання практик

- закріплення і практичне використання теоретичних знань з фахових дисциплін;
- формування професійної ідентифікації майбутніх психологів, їхньої професійної самосвідомості;
- формування вмінь і навичок для реалізації психодіагностичної, психотерапевтичної, профілактичної, розвивальної та консультаційної функцій психолога;
- формування та закріплення вмінь складати програму дій на основі самостійно сформульованих гіпотез;
- вивчення технології проведення дослідження.

1.4. Характеристика практик

Всі види практик є нормативними модулями

Курс	Назва практики	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр	Форма контролю
1	Магістерська	3	90	2	залік
2	Переддипломна	7,5	225	3	залік

1.5. Заплановані результати практик (рівень знань, умінь, навичок, яких студенти мають досягти на кожному етапі практики)

1.5.1. Магістерська практика

Після проходження магістерської практики здобувач повинен знати:

- структуру програми психологічного дослідження;
- етапи проведення психодіагностичного дослідження;
- технологію проведення спостереження;
- технологію розробки анкет психологічного дослідження;
- технологію проведення інтерв'ю;
- специфіку застосування психологічної моделі психотерапії у діяльності психолога.

Вміти:

- проводити індивідуальне і групове обстеження;
- організовувати процес психологічного тестування;
- проводити психодіагностичне дослідження із врахуванням індивідуально-психологічних особливостей особистості клієнта (дітей, дорослих);
- формувати комплекс психодіагностичних методів, адекватних цілям дослідження, визначати послідовність їх застосування;
- опрацьовувати та аналізувати результати діагностичного обстеження, формулювати висновки;
- складати протоколи обстеження, психологічні характеристики на особистість та групу досліджуваних;
- розробляти програму психологічного дослідження та використовувати його результати в роботі різними психологічними проблемами особистості;
- застосовувати психодіагностичні методики у практичній та науково-дослідній діяльності психолога;
- за результатами психодіагностики складати програми психотерапевтичної допомоги;
- надавати індивідуальні психотерапевтичні рекомендації за результатами діагностичного обстеження;
- доступно й аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

1.5.2. Переддипломна практика

Після проходження переддипломної практики здобувач повинен знати:

- структуру програми психологічного дослідження;
- етапи проведення психодіагностичного дослідження;
- технологію проведення спостереження;
- технологію розробки анкет психологічного дослідження;
- технологію проведення інтерв'ю;
- специфіку застосування методу тестування у психодіагностичній діяльності психолога.

Вміти:

- проводити індивідуальне і групове обстеження;
- організовувати процес психологічного тестування;
- самостійно проводити психодіагностичне дослідження із врахуванням індивідуально-психологічних особливостей особистості клієнта (дітей, дорослих);
- формувати комплекс психодіагностичних методів, адекватних цілям дослідження, визначати послідовність їх застосування за темою випускної кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- опрацьовувати та аналізувати результати діагностичного обстеження, формулювати висновки;
- складати протоколи обстеження, психологічні характеристики на особистість та групу досліджуваних;
- розробляти програму психологічного дослідження та використовувати його результати в роботі різними психологічними проблемами особистості;

- застосовувати психодіагностичні методики у практичній та науково-дослідній діяльності психолога;
- за результатами психодіагностики складати програми психотерапевтичної роботи;
- надавати індивідуальну психотерапевтичну допомогу за результатами діагностичного обстеження.

2. Зміст практик

2.1. Магістерська практика

Магістерська практика студентів ОНП «Психотерапія» складається з кількох етапів:

Перший етап – передбачає ознайомлення зі змістом практики, ознайомлення з роботою психолога. В рамках цього етапу будуть виконані такі форми роботи:

- участь у настановчій конференції, знайомство із метою, завданнями, змістом практики, правами й обов'язками студента-практиканта, особливостями організації діяльності практикантів та вимогами до звітної документації, проводиться інструктаж з техніки безпеки;
- ознайомлення із закладом (установою), де проходить практика;
- участь у бесіді з адміністрацією установи/організації, знайомство із системою психологічної роботи установи, діяльністю колективу, режимом роботи;
- знайомство з працівниками закладу (установи) та їх посадовими обов'язками;
- ознайомлення зі специфікою роботи практичного психолога закладу, основними напрямками діяльності та функціями психологічної служби;
- складання індивідуального плану роботи на основі календарно-тематичного плану психолога;
- ознайомлення з робочою, звітною та нормативною документацією

Другий етап: - практична діяльність, виконання завдань практики, згідно з індивідуальним планом.

Робочий день практиканта визначається правилами трудового розпорядку та режимом роботи установи або організації, де він проходить практику.

Кожен практикант працює за індивідуальним планом. План практики необхідно скласти так, щоб у ньому було максимально розкрито всі напрями практичної діяльності психолога.

З огляду на зазначені вимоги індивідуальний план студента – практиканта повинен бути спрямований на формування певних умінь і навичок у таких сферах діяльності психолога:

1) організаційна робота - розкриття змісту роботи і розв'язання завдань роботи психолога (психотерапевта);

2) психодіагностична робота – оцінка хронічних психічних та поведінкових проблем; конфліктів у стосунках с собою чи з іншими; глибинних емоційних розладів, підбір психотерапевтичних методів психологічної моделі психотерапії, складання програми психотерапії;

3) консультативна робота – здійснення психологічних заходів для усунення відхилень в індивідуальному розвитку та поведінці, у міжособистісних і міжгрупових стосунках; подолання окремих форм девіантної поведінки, а саме:

– надання допомоги людям у аспекті кращого усвідомлення перешкод, що виникли перед ними;

– сприяння в коригуванні та зміні гнітючого настрою;

– сприяння у волевиявленні та вираженні почуттів;

– надання необхідних відомостей, які допомагають вирішити проблеми;

– надання консультацій щодо нових способів мислення.

Для вирішення зазначених завдань застосовується ряд засобів:

– надання допомоги психологічного характеру, унаслідок чого людиною повністю усвідомлюються та реалізуються різноманітні вміння й практичні навички;

– сприяння в розробці нової моделі поведінки;

– сприяння процесу розкриття людини, внаслідок чого вона краще розуміє свої думки, почуття і т. п.

Прогностична діяльність — розробка, апробація і застосування моделей поведінки групи та особистості в різних умовах життєдіяльності; проектування змісту і напрямів індивідуального розвитку особистості клієнта та складання на цій основі життєвих планів.

Під час практики студенти ведуть щоденник, в якому відображають зміст і терміни виконання завдань індивідуального плану.

Третій етап – передбачає обробку результатів практики та підготовку до заліку з неї. На цьому етапі

- здійснення рефлексивного аналізу власної діяльності;
- підготовка і оформлення звітів (щоденник практики, звіт, тощо);
- участь у підсумковій конференції, захист звітів та складання заліку.

2.2. Переддипломна практика

Переддипломна практика студентів ОНП «Психотерапія» складається з кількох етапів:

Перший етап – передбачає ознайомлення зі змістом практики, ознайомлення з роботою психолога. В рамках цього етапу будуть виконані такі форми роботи:

- участь у настановчій конференції, знайомство із метою, завданнями, змістом практики, правами й обов'язками студента-практиканта, особливостями організації діяльності практикантів та вимогами до звітної документації, проводиться інструктаж з техніки безпеки;
- ознайомлення із закладом (установою), де проходить практика;
- участь у бесіді з адміністрацією установи/організації, знайомство із системою психологічної роботи установи, діяльністю колективу, режимом роботи;
- знайомство з працівниками закладу (установи) та їх посадовими обов'язками;
- ознайомлення зі специфікою роботи практичного психолога закладу, основними напрямками діяльності та функціями психологічної служби;
- складання індивідуального плану роботи на основі календарно-тематичного плану психолога;
- ознайомлення з робочою, звітною та нормативною документацією

Другий етап: - практична діяльність, виконання завдань практики, згідно з індивідуальним планом:

- підготувати методики дослідження за темою випускної кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- підібрати репрезентативну вибірку для проведення досліджень;
- провести психологічні дослідження (використовуючи on-line форму) за темою випускної кваліфікаційної (магістерської) роботи;
- опрацювати отриманий емпіричний матеріал;
- провести математико-статистичний аналіз отриманих даних;
- провести якісний аналіз отриманих даних;
- дати психологічну інтерпретацію результатам дослідження;
- оформити результати дослідження у вигляді відповідного розділу випускної кваліфікаційної роботи.

Третій етап – передбачає обробку результатів практики та підготовку до заліку з неї. На цьому етапі

- оформлення звітної документації;
- участь у підсумковому обговоренні результатів практики;
- складає залік.

3. Вимоги до баз практик

Базами проведення практики можуть бути заклади освіти різних рівнів освіти, установи, підприємства та організації.

Вимоги до баз практики:

- види діяльності організації (установи) повинні відповідати спеціальності, за якою здійснюється підготовка фахівців;
- організація (установа) має бути здатна забезпечити виконання програми практики (у тому числі для студентів з особливими потребами);
- організація (установа) здатна забезпечити кваліфіковане керівництво практикою студентів;
- організація (установа) здатна забезпечити дотримання правил техніки безпеки та охорони праці, санітарно-гігієнічних норм;
- можливість надання студентам права користуватися бібліотекою, лабораторіями, шкільною документацією, необхідною для виконання програми практики;
- здатність інформаційного забезпечення практикантів новітніми технологіями, які використовуються в галузі;

Визначення баз практики кафедри здійснюється на основі договорів про практичну підготовку студентів, які укладені Навчально-науковим інститутом «Українська інженерно – педагогічна академія».

В особливих випадках студенти можуть самостійно за погодженням з завідуючим кафедрою та гарантом освітньої програми обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання з обов'язковим обґрунтуванням такого рішення (за умови забезпечення цією базою виконання програми практики та укладання договору).

З базами практики кафедри Навчально-науковий інститут «Українська інженерно – педагогічна академія» завчасно укладає договір на проведення практики. На основі укладеного довгострокового чи короткострокового договору, здобувачам/групі студентів видається направлення на практику. Проходження практики студентів оформляється відповідним наказом по університету.

4. Організація проведення та керівництво практиками

Керівники практики здійснюють свою діяльність на етапі підготовки до практики, організації практики та підсумковому етапі.

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

- приймати участь в забезпеченні практики базами практики і розподілі студентів на бази практики;
- спільно із навчально – методичним керівником готувати проект наказу про направлення студентів на практику;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечувати високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролювати виконання студентами – практикантами правил внутрішнього розпорядку та присутність їх на робочих місцях;
- повідомляти студентів про організацію звітності з практики;
- консультувати студентів в період проходження практики з фахових та інших питань;
- приймати участь в проведенні зборів, конференцій;
- у складі комісії приймати заліки з практики;
- подавати завідуючому кафедрою письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувач;
- надавати керівнику практики від Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» звіт до Центру розвитку кар'єри.

Керівник підприємства бази практики надає наказ на практику, в якому визначає порядок організації та проведення практики, заходи по створенню необхідних умов

студентами – практикантам для виконання ними програми практики, з контролю за виконанням правил внутрішнього розпорядку та інші заходи, які забезпечують якісне проведення практики.

5. Підведення підсумків практик, методи контролю та схема нарахування балів

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види діяльності протягом практики	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
<u>90-100</u>	<u>відмінно</u>	<u>зараховано</u>
<u>70-89</u>	<u>добре</u>	
<u>50-69</u>	<u>задовільно</u>	
<u>1-49</u>	<u>незадовільно</u>	<u>не зараховано</u>

6. Рекомендована література (у разі потреби)

1. Дуткевич Т. В., Савицька О. В. Практична психологія: Вступ до спеціальності. 2-ге вид. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2019. — 255 с.
2. Загальна психологія / За ред. С. Д. Максименка. 2-ге вид. – Вінниця: Нова Книга, 2018. — 280с
3. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики: навч.-метод. посібник для вищих навч. закладів/ С. А. Поліщук. - Суми: Університетська книга, 2019. – 442с.
4. Прикладна психологія : навчальний посібник / В. М. Павленко, І. В. Кряж, О. Л. Луценко та ін. ; за ред. В. М. Павленко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 532 с.
5. Бурлачук Л. Ф. Основи психотерапії: навч. посібник [для студ. виш., які навч. за спец. «Психологія», «Соц. Педагогіка»] / Л. Ф. Бурлачук, І. А. Грабська, А. С. Кочарян. – К. : Ника–Центр ; 1999. – 320 с.
6. Глива Є. Вступ до психотерапії : навч. посіб. / Є. Глива. – Острогор – Київ: Острозька академія, Кондор, – 2009. – 532 с.
7. Зубалій Н. П. Основи психотерапії : навч. посібник / Н. П. Зубалій, А. М. Львовичкіна. – К. : МАУП, 2001. – 160 с.

Інформаційні ресурси

1. Нормативні документи управління освіти. URL: http://shevuoa.edu.kh.ua/metodichna_robota/psihologichna_sluzhba/normativn_dokumenty/